

Sygn. akt I ACa 932/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Marzena Konsek - Bitkowska

Sędzia SA – Barbara Trębska (spr.)

Sędzia SO del. – Marcin Łochowski

Protokolant – st. sekr. sąd. Aneta Zembrzуска

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 27 marca 2013 r., sygn. akt XVI GC 532/11

1. oddala apelację,

2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I A Ca 932/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 kwietnia 2011 r. (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym od (...) S.A. z siedzibą w W. (obecnie: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.) kwoty 478.656,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2011 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 27 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.251zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Orzeczenie to oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2011 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy, Krajowy Rejestr Sądowy dokonał wpisu o połączeniu spółek: (...) Sp. z o.o. i M.(...) Sp. z o.o. (...) w dniu 18 listopada 2011 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. podjęło uchwałę o przejęciu

spółki (...) Sp. z o.o. Postanowieniem z dnia 2 stycznia 2012 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy, Krajowy Rejestr Sądowy dokonał wpisu o połączeniu powyższych spółek.

W dniu 2 lipca 2010 r. strony niniejszego procesu zawarły umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych (dalej również jako: Umowa), w której określili zasady i warunki świadczenia przez powoda usług na rzecz (...)Sp. z o.o. (dalej także jako(...)), warunki płatności wynagrodzenia za usługi oraz zasady współpracy stron przy świadczeniu przez (...) usług na rzecz klientów. Usługi oraz zobowiązania stron związanych z realizacją usług zostały wymienione w Załączniku nr (...) do Umowy. Usługi w nim wskazane miały być świadczone przez powoda na rzecz M. (...) Sp. z o.o. w celu świadczenia usług telekomunikacyjnych przez tę ostatnią spółkę na rzecz klientów. Usługi wymienione w załączniku miały obejmować usługi telekomunikacyjne np. odsprzedaż usług połączeń telefonicznych, dostępu do Internetu, hurtowego dostępu do sieci, dzierżawy łączy telekomunikacyjnych i informatycznych oraz usługi (...), obejmujące m.in. utrzymanie systemów telekomunikacyjnych i informatycznych, rozliczanie i fakturowanie klientów (...) czy wprowadzanie zmian w usługach oferowanych klientom(...).

W § 5 umowy zatytułowanym „Wynagrodzenie stron” w pkt 5.5 strony uzgodniły, że w okresie pierwszych trzech miesięcy od dnia wejścia w życie umowy, kwota miesięcznych kosztów w żadnym z miesięcy nie będzie wyższa niż 50% przychodów netto(...) generowanych przez Bazę Klientów w tym okresie. Powyższe zastrzeżono pod warunkiem, iż(...) nie zmieni cenników detalicznych tychże klientów obowiązujących na dzień wejścia w życie umowy oraz sposobu rozliczeń pomiędzy(...) i (...) S.A. Na wypadek, gdyby miesięczne koszty przekraczały w danym miesiącu określony powyżej poziom, (...) S.A. zobowiązała się, że udzieli(...) odpowiedniego upustu i uwzględni go na fakturze VAT wystawianej za dany miesiąc. Jednocześnie strony postanowiły, że po upływie pierwszych trzech miesięcy od dnia wejścia w życie umowy, jeżeli przed udzieleniem jakichkolwiek opustów i bonifikat, miesięczne koszty w okresie trzech pierwszych miesięcy przekroczyły w którymkolwiek z miesięcy przedział pomiędzy 47,5% a 52,5% wartości przychodów netto, (...) generowanych przez Bazę Klientów w tym okresie, strony zobowiązały się, iż w drodze negocjacji, które będą prowadzone w dobrej wierze, jednorazowo dostosują zasady wzajemnych rozliczeń do poziomu, w którym miesięczne koszty mieścić się będą w przedziale 47,5% a 52,5% wartości miesięcznych przychodów netto(...) generowanych przez Bazę Klientów. Wynagrodzenie określone w umowie miało być płatne z dołu, na podstawie faktury VAT wystawionej w ciągu 7 dni po zakończeniu każdego okresu rozliczeniowego (miesiąca), którego dotyczy dana faktura. Zasady ustalania wynagrodzenia zostały szczegółowo uregulowane w Załączniku nr (...) do Umowy.

Umowa łącząca strony była częścią transakcji zakupu przez (...) Sp. z o.o. od Grupy M. wszystkich udziałów w kapitale zakładowym M. (...) Sp. z o.o. (...) w/w udziały była spółka (...) S.A., która była spółką zależną od (...) S.A. tj. spółki dominującej w Grupie M.. W ramach tej transakcji (...) Sp. z o.o. miała nabyć udziały w spółce (...). Do czasu jednak przejścia klientów do (...) S.A., Grupa (...) miała świadczyć na rzecz(...) usługi hurtowe, umożliwiające obsługę klientów (...) na dotychczasowym poziomie. Warunkiem nabycia przez (...) Sp. z o.o. udziałów (...) było zawarcie przez strony Umowy o świadczenie usług.

W pierwszych trzech miesiącach obowiązywania Umowy tj. w okresie od 2 lipca do 30 września 2010 r., miesięczne koszty przekroczyły określony w Umowie próg 50% przychodów netto M. (...) Sp. z o.o. generowanych przez Bazę Klientów. Mając na względzie treść § 5 pkt. 5.5 Umowy, powód wystawiając faktury za pierwsze trzy miesiące udzielił pozwanemu odpowiednich opustów, dzięki czemu należne mu wynagrodzenie za świadczone usługi nie przekroczyło kwoty odpowiadającej 50% przychodów netto(...) uzyskanych w miesiącach lipiec, sierpień i wrzesień 2010 r. Łączna kwota udzielonych przez powoda na rzecz (...) opustów za okres pierwszych trzech miesięcy obowiązywania łączącej strony Umowy wyniosła dochodzoną pozwem kwotę 478.656,53zł.

Przed upływem trzech miesięcy od wejścia w życie łączącej strony Umowy (...) dokonał zmian stawek opłat za usługi telekomunikacyjne w odniesieniu do indywidualnie oznaczonych klientów z Bazy Klientów. (...) Sp. z o.o. został wprowadzony cennik o innej sygnaturze, jednak był to również cennik obowiązujący na dzień zawarcia Umowy. Zastosowanie cennika o innej sygnaturze było uzasadnione wyłącznie tym, iż dotychczas obowiązujący cennik wygaś.

Zastrzeżony w umowie warunek, „iż M. (...) Sp. z o.o. nie zmieni cenników detalicznych” powód rozumiał również jako brak jakichkolwiek zmian cen wobec indywidualnie oznaczonych klientów. Natomiast cel przewidzianego w umowie przejściowego okresu pierwszych trzech miesięcy, w którym M. (...) Sp. z o.o. miał powstrzymać się od zmian cenników, powód rozumiał w ten sposób, że miało to służyć stronom do zbadania, czy możliwe jest utrzymanie kosztów w przedziale pomiędzy 47,5% a 52,5% przychodów. Pozwany natomiast zastrzeżony w umowie warunek, „iż M. (...) Sp. z o.o. nie zmieni cenników detalicznych” rozumiał jako niezmiennianie cennika interpretowane na gruncie ustawy Prawo telekomunikacyjne. Według powoda celem zastrzeżonego w umowie okresu przejściowego trzech miesięcy, była weryfikacja deklarowanych oraz prezentowanych podczas negocjacji przez Grupę M. danych dotyczących przychodów i kosztów ponoszonych przez (...) oraz przeniesienie do umowy warunków nabycia udziałów w (...) przez (...) Sp. z o.o. w „Warunkowej ofercie nabycia bazy abonentów biznesowych” złożonej przez (...) Sp. z o.o. do (...) S.A.

Pismem z dnia 24 marca 2011 r. powód wystosował do M.(...) Sp. z o.o. ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 478.656,53 zł wskazując, iż powyższa kwota wynika z wystawionych przez niego faktur korygujących.

Mając na względzie poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, Sąd Okręgowy uznał powództwo za niezasadne. Wskazał, że spór w niniejszej sprawie dotyczył wykładni zapisu umownego – zdania pierwszego § 5 pkt 5.5 umowy łączącej strony o świadczenie usług z dnia 2 lipca 2010 r., w którym strony postanowiły, że „w okresie pierwszych trzech miesięcy od dnia wejścia w życie Umowy, kwota miesięcznych kosztów w żadnym z miesięcy nie będzie wyższa niż 50% przychodów netto,(...) generowanych przez Bazę Klientów w tym okresie, pod warunkiem, iż (...)nie zmieni cenników detalicznych tychże klientów obowiązujących na dzień wejścia w życie Umowy (...)”. Według powoda nie został spełniony umowny warunek uprawniający(...) do otrzymania opustów w pierwszych trzech miesiącach obowiązywania ww. umowy, gdyż spółka ta przed upływem trzech miesięcy od wejścia w życie umowy dokonała zmian stawek opłat za usługi telekomunikacyjne, obowiązujących klientów z Bazy Klientów. Natomiast pozwany twierdził, iż nie doszło do zmiany cenników detalicznych klientów, lecz jedynie do zmiany cen w odniesieniu do indywidualnie oznaczonych klientów. Zdaniem pozwanego tylko zmiana cennika w trybie określonym przepisami prawa telekomunikacyjnego może być traktowana jako zmiana cenników detalicznych. Zważywszy na powyższe, Sąd stwierdził, że rozstrzygnięcie sporu w niniejszej sprawie sprowadzało się do ustalenia, jaki był zgodny zamiar stron zastrzegających w umowie opusty na rzecz (...), a także, jaki był cel samej umowy (art. 65 § 2 k.c.). W przedmiotowej sprawie, zdaniem Sądu, należało się posłużyć tak zwaną kombinowaną metodą wykładni oświadczeń woli, która oparta jest na kryteriach subiektywnych i obiektywnych. Sąd powołał się na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 1995 r., zgodnie z którym stosowanie metody kombinowanej do oświadczeń woli obejmuje zasadniczo dwie fazy. W pierwszej fazie sens oświadczenia woli ustala się, mając na uwadze rzeczywiste ukonstytuowanie się znaczenia między stronami. W razie ustalenia, że były to te same treści myślowe, pojmowany zgodnie sens oświadczenia woli trzeba uznać za wiążący. W okolicznościach niniejszej sprawy, jak wskazał Sąd, pomiędzy stronami istniały zasadnicze różnice co do wykładni spornego zapisu umowy. Powód podkreślał, iż każda zmiana stawek opłat, nawet wobec indywidualnie oznaczonych klientów powinna być uznana za niespełnienie umownego warunku niezmienniania przez (...) w okresie pierwszych trzech miesięcy cenników detalicznych, natomiast według pozwanego, (...) nie dokonał zmian cenników lecz jedynie cen wobec indywidualnych klientów, wobec czego umowny warunek niezmienniania cenników detalicznych został spełniony. Dodatkowo Sąd zauważył, że także cel zastrzeżonego w umowie trzymiesięcznego okresu przejściowego, był różnie przez strony interpretowany. Powód, uzasadniając cel spornego zapisu umowy wskazywał, że zgodził się na udzielenie pozwanemu określonych w umowie opustów pod warunkiem jednak, że wynikiem współpracy stron będzie generowanie stabilnych przychodów dla obu stron Umowy. Zdaniem powoda w umowie został przewidziany przejściowy okres trzech miesięcy, w którym (...) miała powstrzymać się od zmian cenników, co miało służyć stronom do zbadania, czy możliwe jest utrzymywanie kosztów w przedziale pomiędzy 47,5% a 52,5% przychodów. W sposób całkowicie odmienny zastrzeżenie spornego zapisu umowy postrzegał pozwany, wskazując, że rzeczywistym celem zastrzeżenia w umowie przejściowego okresu trzech miesięcy była weryfikacja deklarowanych oraz prezentowanych podczas negocjacji przez Grupę M. danych dotyczących przychodów i kosztów ponoszonych przez (...) oraz przeniesienie do Umowy warunków nabycia udziałów w (...) przez (...) Sp. z o.o. zawartych w „Warunkowej ofercie nabycia bazy abonentów biznesowych” przez (...) Sp. z o.o. do (...) S.A. Sąd stwierdził zatem,

że pomiędzy stronami sporna okazała się także kwestia celu, dla którego zastrzeżono w umowie trzymiesięczny okres przejściowy, a co za tym idzie także zasadność upustów na rzecz M.(...) Sp. z o.o.

Mając na uwadze, że strony nie przypisywały tego samego znaczenia spornemu w umowie wyrażeniu, Sąd uznał za konieczne przejście do drugiej, obiektywnej fazy wykładni oświadczeń woli stron, gdzie właściwy dla prawa sens oświadczenia woli ustala się na podstawie przypisania normatywnego, czyli tak, jak adresat sens ten rozumiał i rozumieć powinien. Sąd wskazał, że za wiążące uznać trzeba w tej fazie takie rozumienie oświadczenia woli, które jest wynikiem starannych zabiegów interpretacyjnych adresata. Decydujący jest normatywny punkt widzenia odbiorcy, który z należytą starannością dokonuje wykładni zmierzającej do odtworzenia treści myślowych osoby składającej oświadczenie woli. W tym kontekście Sąd zważył, że skoro strony nie zdefiniowały w łączącej ich umowie pojęcia cennika, to do interpretacji tego pojęcia należało sięgnąć do ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.) (dalej również jako: Prawo telekomunikacyjne). Ustawa ta znajduje zastosowanie w przedmiotowej sprawie, gdyż łącząca strony umowa została zawarta pomiędzy przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi, którzy podlegają tej ustawie i są zobowiązani stosować jej przepisy w ramach prowadzonej działalności. Art. 61 Prawo telekomunikacyjne wskazuje, iż cennikiem danej usługi jest dokument ustalany jednostronnie przez operatora, adresowany do wszystkich lub określonej kategorii jego klientów korzystających z tej usługi. Cennik ten ma charakter wzorca umowy. Obejmuje wszystkie opłaty należne za daną usługę. Zmiana cennika skutkuje dla wszystkich klientów, którzy są rozliczani na podstawie tego cennika, a aby dokonać zmiany cennika należy przeprowadzić procedurę określoną w prawie telekomunikacyjnym. Zmiana cennika nie stanowi zmiany umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Sąd uznał, że w kontekście przypisania normatywnego taki właśnie sens pojęcia „cennik” na tle spornego w sprawie postanowienia umowy adresat rozumiał i rozumieć powinien.

Dodatkowo Sąd powołał się na stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy we wskazanej wyżej uchwale, wedle którego w przypadku oświadczeń woli ujętych w formie pisemnej, czyli wyrażonych w dokumencie, sens tych oświadczeń ustala się przyjmując za podstawę wykładni przede wszystkim tekst dokumentu. W procesie jego interpretacji podstawowa rola przypada językowym regułom znaczeniowym. Wykładni poszczególnych wyrazów dokonuje się z uwzględnieniem kontekstu, w tym także związków treściowych występujących między zawartymi w tekście postanowieniami. Uwzględnieniu podlegają również okoliczności, w jakich oświadczenie woli zostało złożone, jeżeli dokument obejmuje takie informacje, a także cel oświadczenia woli wskazany w tekście lub zrekonstruowany na podstawie zawartych w nim postanowień.

Sąd doszedł do wniosku, że z uwagi na zasadnicze różnice dotyczące zarówno znaczenia, jakie strony przypisywały użytemu w umowie spornemu zastrzeżeniu trzymiesięcznego okresu przejściowego, a co za tym idzie także spornym opustom na rzecz (...) Sp. z o.o., jak również celu jaki przyświecał stronom dokonującym powyższego zastrzeżenia, należało skupić się na literalnym (dosłownym) brzmieniu spornego zastrzeżenia. Pojęcie cennika zostało zdefiniowane w ustawie Prawo telekomunikacyjne, i to też pojęcie Sąd przyjął dla potrzeb niniejszego postępowania. W świetle powyższego Sąd uznał, że pozwany nie dokonał zmiany cennika detalicznego rozumianego jako wzorzec umowy, a zmienione zostały jedynie konkretne ceny w odniesieniu do poszczególnych nielicznych klientów. Sąd zauważył przy tym, że M. (...) Sp. z o.o. dołożył także należytej staranności we wprowadzanych w okresie pierwszych trzech miesięcy zmianach cen w stosunku do klientów należących do Bazy Klientów, dzięki czemu zmiany te w stosunku do dotychczasowych cen nie miały charakteru znaczącego. Wartość faktur klientów zmieniła się zaledwie o kwotę 1.744,88 zł netto, podczas gdy w tym samym okresie przychody spółki powoda wynosiły 4.529.872,91zł.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając orzeczenie w całości i podnosząc następujące zarzuty:

I. naruszenia przepisów postępowania, tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c. - poprzez nieprawidłową ocenę materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadka R. S. oraz przesłuchania w charakterze strony M. N., poprzez wyciągnięcie wniosku, który nie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającego na przyjęciu, że strony inaczej rozumiały cel § 5 ust. 5.5. Umowy,

podczas gdy ze spójnych, zgodnych i wzajemnie się uzupełniających zeznań świadka R. S. oraz przesłuchania w charakterze strony M. N. wynika, że strony rozumiały ten cel identycznie – jako badanie relacji kosztów do przychodów przy uwzględnieniu stabilizacji czynników wpływających na tę relację;

2. art. 233 § 1 k.p.c. - poprzez nieprawidłową ocenę materiału dowodowego i uznanie za okoliczność istotną, że (...)Sp. z o.o. dokonał zmian stawek usług jedynie w odniesieniu do nielicznych klientów i że spowodowało to niewielką zmianę przychodów pozwanego, pomimo że powyższa okoliczność jest nieistotna z punktu widzenia warunku przewidzianego w § 5 ust. 5.5 Umowy oraz nie wynikało to z zebranego materiału dowodowego - powód wskazywał w pozwie, że przedstawione wydruki z systemu eWare mają charakter jedynie przykładowy;

3. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. - poprzez uznanie, że wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z dziedziny telekomunikacji na okoliczność, czy w terminie od dnia 1 lipca do 30 września 2010 r. pozwany dokonał zmian stawek opłat za usługi telekomunikacyjne obowiązujących jego klientów w dniu 2 lipca 2010, nie został zgłoszony na okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i w konsekwencji oddalenie tego wniosku, pomimo że pozwalał on na ustalenie faktu zmiany przez (...)Sp. z o.o. stawek opłat obowiązujących klientów pozwanego oraz ilości przypadków, w których miało to miejsce;

II. naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. art. 65 § 2 k.c. - poprzez niewłaściwe jego zastosowanie przez pominięcie, że strony miały zgodny zamiar ustalając treść § 5 ust. 5.5 Umowy, co doprowadziło do zastosowania obiektywnej metody wykładni oświadczeń woli dokonanej z nieuzasadnionym odniesieniem się do terminologii właściwej dla reżimu prawa telekomunikacyjnego, a w konsekwencji uznanie, że zawarły w Umowie warunek udzielenia opustów pozwanego odnosił się do braku zmiany przez niego cennika detalicznego rozumianego jako wzorzec umowny, a nie konkretnych stawek opłat i w konsekwencji przyjęcie, iż zostały spełnione warunki do otrzymania przez pozwanego opustów;

2. art. 65 § 2 k.c. - poprzez niewłaściwe jego zastosowanie przez pominięcie, że strony zgodnie rozumiały cel § 5 ust. 5.5 Umowy jako weryfikację relacji kosztów do przychodów przy założeniu stabilizacji czynników wpływających na ich wysokość, co doprowadziło do zastosowania obiektywnej metody wykładni oświadczeń woli dokonanej z nieuzasadnionym odniesieniem się do terminologii właściwej dla reżimu prawa telekomunikacyjnego, a w konsekwencji uznanie, że zawarty w Umowie warunek udzielenia opustów pozwanego odnosił się do braku zmiany przez niego cennika detalicznego rozumianego jako wzorzec umowny, a nie konkretnych stawek opłat i w konsekwencji przyjęcie, iż zostały spełnione warunki do otrzymania przez pozwanego opustów;

3. art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. nr 171, poz. 1800, ze zm., dalej „PT”) w zw. z art. 61 ust. 5 PT w zw. z art. 385 § 1 k.c. - poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie zasady pierwszeństwa treści umowy uzgodnionej indywidualnie nad wzorcami umownymi, a tym samym możliwości zmiany cenników również w relacjach z poszczególnymi klientami bez stosowania trybu określonego w art. 61 ust. 5 PT, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia tezy umożliwiającej pozwanemu dowolne kształtowanie wysokości przychodu w drodze indywidualnych uzgodnień z klientami, a tym samym jednostronnego wpływania na relację kosztów do przychodów.

W konkluzji wniósł skarżący o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obie instancje, a nadto na podstawie art. 380 k.p.c. – o rozpoznanie przez sąd drugiej instancji postanowienia sądu pierwszej instancji oddalającego wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z dziedziny telekomunikacji oraz przeprowadzenie tego dowodu przez sąd drugiej instancji, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, pozostawiając temu sądowi orzeczenie o kosztach instancji odwoławczej.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja okazała się niezasadna. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu pierwszej instancji stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia i przyjmuje je za własne. Wbrew zarzutom apelacji opierają się one na faktach ustalonych na podstawie dowodów prawidłowo przez Sąd ten ocenionych. Zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. okazał się niezasadny. Przypomnieć trzeba, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, przepis art. 233 § 1 k.p.c. określający obowiązujące zasady oceny dowodów może zostać naruszony w wyniku nieuwzględnienia przez sąd przy ocenie poszczególnych dowodów zasad logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego, całokształtu zebranego materiału dowodowego, przeprowadzenia określonych dowodów niezgodnie z zasadami procedury cywilnej, na przykład niezgodnie z zasadą bezpośredniości. Postawienie zarzutu naruszenia tego przepisu wymaga zatem wskazania przez skarżącego konkretnych zasad lub przepisów, które naruszył sąd przy ocenie określonych dowodów (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05, lex nr 172176, z dnia 13 października 2004 r., III CK 245/04, lex nr 174185). Nadto należy wskazać, że omawiany przepis reguluje jedynie kwestię oceny wiarygodności i mocy (wartości) dowodowej przeprowadzonych w sprawie dowodów, a nie poczynionych ustaleń faktycznych, czy wyprowadzonych z materiału dowodowego wniosków. Uchybienia w tym zakresie winny się skonkretyzować w zarzucie sprzeczności ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym. Zaniechanie zaś wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału czy też pominięcie przez sąd przy wyrokowaniu określonej okoliczności faktycznej, nawet jeżeli strona uważa ją za okoliczność istotną dla rozstrzygnięcia sprawy nie stanowi o naruszeniu powyższego przepisu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02, Lex nr 151622).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy, należy zaznaczyć, że skarżący w pierwszej kolejności upatrywał naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w przyjęciu przez Sąd, że cel § 5 ust. 5.5 Umowy był przez strony rozumiany różnie, podczas gdy w ocenie powoda strony rozumiały ten cel identycznie. Zarzut ten nie był zasadny. Jakkolwiek bowiem został on sformułowany jako zarzut błędnej oceny materiału dowodowego, to w istocie wykracza on poza tę sferę oraz sferę ustaleń faktycznych, a odnosi się do dokonanej przez Sąd Okręgowy wykładni oświadczeń woli stron oraz zastosowanej przez ten Sąd metody wykładni. Co więcej, treść tego zarzutu w większości została przez skarżącego ponowiona w ramach zarzutu naruszenia art. 65 k.c. Kwestie związane z celem wprowadzenia przez strony postanowienia § 5 ust. 5.5 Umowy zostaną zatem omówione przy rozpoznaniu zarzutów naruszenia prawa materialnego. Dokonanie bowiem wykładni woli stron umowy należy do zakresu stosowania przez Sąd prawa materialnego - art. 65 k.c., a nie prawa procesowego. Błędy i uchybienia Sądu w tym przedmiocie nie mogą być zatem skutecznie zwalczane przy pomocy zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który dotyczy sfery procesowej - ustalenia przy pomocy różnych dowodów i ich oceny treści umowy, jeśli jest sporna, a nie dokonania wykładni woli stron, na podstawie bezspornej treści umowy i innych okoliczności ustalonych w sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 r., I CK 364/05, LEX nr 607104).

Podobnie niezasadnie skarżący wywodził, że Sąd Okręgowy naruszył art. 233 § 1 k.p.c. przez uznanie za okoliczność istotną, że (...) Sp. z o.o. dokonał zmian stawek usług jedynie w odniesieniu do nielicznych klientów i że spowodowało to niewielką zmianę przychodów pozwanego, pomimo że powyższa okoliczność jest nieistotna z punktu widzenia warunku przewidzianego w § 5 ust. 5.5 Umowy oraz nie wynikało to z zebranego materiału dowodowego. Odnosząc się do tego zarzutu, w pierwszej kolejności wskazać należy, że ustalenie, czy dana okoliczność faktyczna jest istotna dla rozstrzygnięcia sprawy, nie stanowi elementu oceny dowodów, a zatem zarzuty w tym zakresie nie mogą być podnoszone w ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że ocena co do tego, czy ilość klientów (...), którym zmieniono stawki cenowe, miała znaczenie z punktu widzenia warunków określonych w § 5 ust. 5.5 Umowy, jest kwestią związaną z oceną prawną.

Należy natomiast zauważyć, że nie było między stronami sporne, że w stosunku do 14 klientów wymienionych przez powoda w pozwie, pozwany dokonał zmian cen swoich usług w okresie od 2 lipca do 30 września 2010 r., z tym, że

uczynił to w ramach obowiązujących już cenników. Okoliczności tej pozwany nie kwestionował. Powód nie przedstawił natomiast dowodów na potwierdzenie tego, że przypadki dokonania zmiany stawek przez pozwanego były liczniejsze. W apelacji wskazywał, że złożone przez niego wydruki z systemu eWare miały charakter przykładowy, zaś liczba przypadków, w których faktycznie doszło do zmiany stawek opłat, miała być ustalona w drodze opinii biegłego sądowego z dziedziny telekomunikacji. Powód podniósł przy tym, że oddalenie przez Sąd pierwszej instancji wniosku powoda o przeprowadzenie powyższego dowodu było niezasadne i w efekcie doszło do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. Trzeba jednak zauważyć, że powód nie zgłosił zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. po tym, jak Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 27 września 2012 r. oddalił powyższy wniosek dowodowy powoda. Już choćby z tego względu nie było możliwe skuteczne postawienie w apelacji zarzutu naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. i 227 k.p.c.

Nadto zaś trzeba przypomnieć, że sformułowana przez powoda w postępowaniu pierwszoinstancyjnym teza dowodowa odnośnie do omawianego wniosku ograniczała się do tego, czy w terminie od 1 lipca do 30 września 2010 r. pozwany dokonał zmian stawek opłat za usługi telekomunikacyjne obowiązujących jego klientów w dniu 2 lipca 2010 r. Ta okoliczność zaś nie była sporna, bowiem – jak wskazano wyżej – pozwany nie kwestionował twierdzeń powoda, popartych wydrukami z systemu eWare, co do tego, że w 14 przypadkach zmiany stawek zostały dokonane. Przeprowadzanie dodatkowego dowodu z opinii biegłego na tę okoliczność było zatem zbędne. Natomiast zawarty w pozwie wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego nie został zgłoszony na okoliczność liczby klientów (...), co do których dokonano zmiany stawek w okresie od 2 lipca do 30 września 2010 r. Zaznaczyć należy, że teza dowodowa nie obejmowała ani tej okoliczności, ani też wpływu dokonanych przez (...) zmian stawek cenowych na wysokość przychodów pozwanego. Dopiero w apelacji powód wskazał, że dowód z opinii biegłego miałby być przeprowadzony na te okoliczności.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że sam powód dysponował dostępem do danych z systemu eWare, na podstawie których mógł wskazać liczbę klientów (...), którzy mieli zmienione stawki opłat w okresie od 2 lipca do 30 września 2010 r. – podobnie jak to uczynił w przypadku 14 podmiotów wymienionych w pozwie tytułem przykładu. Nie wymagało to posiadania wiadomości specjalnych, a zatem powołanie biegłego sądowego w tym zakresie było istotnie zbędne. Dopiero w razie zakwestionowania przez stronę przeciwną wyliczeń danych dokonanych przez powoda na podstawie dostępnej dla obu stron bazy danych, mogłaby pojawić się potrzeba powołania biegłego. Takie okoliczności w sprawie niniejszej jednak nie wystąpiły.

Także podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego nie mogły skutkować wzruszeniem skarżonego wyroku. Sąd Okręgowy w sposób wyczerpujący przedstawił reguły, wedle których należy dokonywać wykładni oświadczeń woli stron na podstawie art. 65 § 1 i 2 k.c. Powtarzanie w tym miejscu w pełni prawidłowych wywodów Sądu pierwszej instancji wydaje się zbędne. Stanowiska Sądu Okręgowego w tym zakresie nie kwestionuje zresztą sam skarżący, wskazując jedynie, że Sąd ten w sposób nieprawidłowy zastosował reguły wykładni oświadczeń woli w stosunku do postanowienia § 5 ust. 5.5 Umowy. Zdaniem skarżącego strony Umowy miały bowiem zgodny zamiar i przyświecał im jednakowy cel, które to czynniki powinny mieć decydujący wpływ na ustalenie treści oświadczeń woli złożonych przez strony. Prawidłowe ustalenie treści oświadczeń woli stron w zakresie § 5 pkt 5.5 Umowy, zdaniem powoda, prowadziłyby zaś do wniosku, że (...) nie spełniła warunków uprawniających ten podmiot do uzyskania upustów od powoda, a zatem pozwany winien zwrócić równowartość udzielonych mu upustów.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko skarżącego w jednej kwestii. Otóż w świetle materiału procesowego zebranego w niniejszej sprawie należało uznać, że cel wprowadzenia regulacji spornego w sprawie postanowienia § 5 pkt 5.5 faktycznie był jednolity dla obu stron Umowy. Cel ten w istocie wynika z samej treści postanowień Umowy (co pominął Sąd pierwszej instancji oraz strony), a także z okoliczności jej zawarcia.

Należy zauważyć, że Umowa o świadczenie usług z dnia 2 lipca 2010 r. powiązana była z umową zakupu wszystkich udziałów w spółce (...) przez (...) sp. z o.o. Warunki zakupu udziałów zostały ustalone przy założeniu, że stosunek kosztów działalności (...) do jej przychodów nie będzie przekraczał 50%. Wprowadzenie do Umowy o świadczenie usług postanowienia § 5 pkt 5.5 miało na celu weryfikację owych założeń i ewentualne dostosowanie warunków

wynagrodzenia powoda do założonych parametrów. Jeżeli okazałoby się, że w okresie pierwszych trzech miesięcy obowiązywania Umowy stosunek wysokości kosztów działalności do wysokości przychodów (...) nie mieścił się w przedziale 47,5% – 52,5%, powód po pierwsze był zobowiązany udzielić pozwanemu odpowiednich upustów przy naliczaniu swojego wynagrodzenia za ten okres (§ 5 pkt 5.5 zd.2), po drugie zaś strony zobowiązane były podjąć negocjacje w celu zmodyfikowania zasad wzajemnych rozliczeń na dalszy okres obowiązywania umowy - tak, aby relacja kosztów do przychodów (...) pozostawała w przedziale 47,5 – 52,5% (§ 5 pkt 5.5 zd.3), a w razie gdyby strony do końca czwartego miesiąca obowiązywania umowy nie doszły w powyższym zakresie do porozumienia, zastosowanie miał znaleźć mechanizm korygowania stawek wynagrodzenia określony w § 5 pkt 5.5.1 – 5.5.4 (§ 5 pkt 5.5 zd.4). Badanie relacji kosztów do przychodów (...) w okresie pierwszych trzech miesięcy obowiązywania Umowy miało zatem w efekcie doprowadzić do realizacji celu założonego jeszcze w czasie negocjacji poprzedzających zawarcie obu umów (umowy o świadczenie usług i umowy zakupu udziałów w (...)), to jest, aby stosunek kosztów do przychodów (...) nie przekraczał 50%.

Żeby badanie wysokości kosztów w stosunku do przychodów (...) zgodnie z § 5 pkt 5.5 Umowy było miarodajne i faktycznie odzwierciedlało trendy zachodzące w spółce (...), konieczne było zachowanie względnie stałych parametrów ekonomicznych. W tym celu wprowadzone zostało do § 5 pkt 5.5 zd. 1. zastrzeżenie stanowiące, że w okresie pierwszych trzech miesięcy od zawarcia Umowy spółka (...) nie zmieni obowiązujących na dzień wejścia w życie Umowy cenników detalicznych klientów z Bazy Klientów oraz sposobu rozliczeń z (...) S.A. Cel wprowadzenia do umowy powyższego warunku w okolicznościach sprawy wydaje się jasny. Zmiana wymienionych czynników miałaby bowiem istotny wpływ na wysokość przychodów lub wysokość kosztów, a w efekcie na stosunek jednej wartości do drugiej, od którego uzależnione było udzielenie upustów przez powoda oraz kształt rozliczeń stron w dalszym okresie trwania umowy.

Jeżeli chodzi o wykładnię użytego przez strony pojęcia „cenniki”, Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji co do tego, że chodziło o cenniki w znaczeniu wzorców umownych. Należy zważyć, że Umowa została zawarta pomiędzy profesjonalistami działającymi na tym samym rynku – rynku usług telekomunikacyjnych. Trudno uznać, aby pojęcie „cennik” było tym podmiotom obce. Przy wykładni spornego postanowienia umownego Sąd Okręgowy trafnie odwołał się do definicji „cennika” zawartej w art. 61 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne, która to ustawa niewątpliwie miała zastosowanie do zawartej przez strony Umowy. Same strony w Umowie odwoływały się zresztą do przepisów powyższej ustawy. Wypada też zauważyć, że w rozumieniu potocznym znaczenie słowa „cennik” nie odbiega znacząco od znaczenia prawnego tego terminu. Dla przeciętnego konsumenta jest oczywiste, że cennik jest dokumentem (wzorcem) zawierającym wskazanie poszczególnych rodzajów usług lub towarów oferowanych przez danego przedsiębiorcę wraz z ich cenami. Tym bardziej nie budzi wątpliwości, że duży przedsiębiorca działający na rynku usług telekomunikacyjnych ma świadomość znaczenia tego pojęcia. Nie sposób zatem przyjąć, że strony inaczej rozumiały pojęcie „cenników” niż to wynika z prawnego znaczenia tego terminu i jego znaczenia potocznego.

Nie jest przekonywujące stanowisko powoda, wedle którego w świetle § 5 pkt 5.5 zd. 1 spółka (...) nie mogła dokonać jakichkolwiek zmian w zakresie opłat za usługi świadczone na rzecz klientów z Bazy Klientów. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, jeżeli faktycznie zamiarem stron byłoby zastrzeżenie, że w terminie pierwszych trzech miesięcy obowiązywania Umowy miały nie ulegać zmianie żadne stawki wobec któregokolwiek z klientów (...), to postanowienie umowy mogło zostać inaczej zredagowane, w szczególności bez użycia pojęcia „cennik”.

Nadto wskazać trzeba, że twierdzenie powoda, iż w świetle Umowy (...) nie powinien i nie mógł dokonywać żadnych czynności dotyczących wielkości przychodów i kosztów, nie odpowiada realiom prowadzonej przez (...) działalności gospodarczej. Należy mieć na względzie fakt, że działalność ta ma charakter dynamiczny. Wyeliminowanie wszelkich czynników, które potencjalnie mogłyby wpłynąć na wysokość przychodów lub kosztów (...), choćby tylko na trzy miesiące, byłoby praktycznie niemożliwe. Decyduje o tym chociażby istota usług świadczonych przez (...) oraz okoliczność, że umowy z klientami na ogół zawierane są na czas określony. Z doświadczenia życiowego wynika, że grono klientów spółki telekomunikacyjnej w istocie ciągle się zmienia – jedni klienci odchodzą po zakończeniu okresu trwania umowy, a w ich miejsce przychodzą inni, z którymi spółka siłą rzeczy zawiera nowe umowy. Nadto klientom, którym kończy się dotychczasowa umowa, proponuje się na ogół jej przedłużenie lub zawarcie nowej umowy na

lepszych, promocyjnych warunkach – tak, aby klient nie zdecydował się odejść do firmy konkurencyjnej. Jest to standardowy sposób prowadzenia działalności przez podmiot funkcjonujący na rynku usług telekomunikacyjnych. Wyeliminowanie możliwości dokonywania tego rodzaju zmian oznaczałoby pozbawienie spółki części jej klientów, a w efekcie spadek przychodów. Zaznaczyć trzeba, że przychody uległyby w takiej sytuacji znaczniejszemu zmniejszeniu niż w przypadku zaproponowania klientowi promocyjnych warunków przedłużenia umowy bądź zawarcia nowej, korzystniejszej dla klienta umowy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego założony przez strony cel weryfikacji stosunku wysokości kosztów do przychodów (...) w ciągu pierwszych trzech miesięcy obowiązywania Umowy wymagał tego, aby badanie odbywało się w toku normalnej, typowej działalności (...). Wprowadzenie wskazanych przez powoda ograniczeń oznaczałoby zaś, że warunki te byłyby zmienione w stosunku do standardowych, w których spółka działała dotychczas. W rezultacie doszłoby do zafałszowania wyników w zakresie relacji wysokości kosztów do przychodów, co kłóciłoby się z założonym przez strony celem wprowadzenia postanowienia § 5 pkt 5.5.

W konsekwencji uznać należało, że znaczenie zastrzeżenia zawartego w § 5 pkt 5.5 Umowy było takie, że (...) miała nie zmieniać obowiązujących w chwili wejścia w życie Umowy cenników detalicznych, rozumianych jako wzorce umowne. Do tego rodzaju zmian zaś nie doszło. Powód nie podnosił, aby w analizowanym w sprawie okresie pozwany wprowadził nowe cenniki bądź wprowadził zmiany dotychczasowych cenników. W przypadku 14 klientów indywidualnych zmienione zostały jedynie ceny poszczególnych usług w ramach obowiązujących cenników.

Nie można podzielić stanowiska powoda co do tego, że pozwany mógł osiągnąć ten sam skutek, jaki wywołałaby zmiana cenników, poprzez obniżenie wszystkim klientom cen za poszczególne usługi w ramach obowiązujących cenników. Należy zauważyć, że w takim wypadku mielibyśmy do czynienia z obejściem postanowień umowy i wówczas twierdzenia powoda co do naruszenia przez pozwanego § 5 pkt 5.5 Umowy mogłyby okazać się uzasadnione. Powód nie wykazał jednak, aby w niniejszej sprawie miało to miejsce. Jak wskazano wyżej, z przedstawionych w sprawie dowodów wynika, że zmiana stawek została dokonana jedynie co do 14 klientów (...). W momencie zawierania Umowy (...) miała około 3000 klientów, a zatem zmiany cen poszczególnych usług odnośnie 14 z nich nie można traktować jako próby obejścia postanowienia zakazującego dokonywania zmiany cenników. Wypada też zauważyć, że na skutek dokonanych przez (...) zmian stawek opłat przychód pozwanego w analizowanym okresie 3 miesięcy zmienił się zaledwie o kwotę 1.744,88 zł netto, która stanowi 0,038% osiągniętego w tym czasie przychodu. W istocie zatem kwestionowane przez powoda działania (...) nie mogły doprowadzić do zafałszowania danych odnośnie stosunku kosztów do przychodów spółki.

Z tych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika procesowego reprezentującego pozwanego określono na podstawie § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. - Dz. U. z 2013 r. poz.490).